

ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (ôsma rozšírená komora)

z 11. júna 2009 *

Vo veci T-301/02,

AEM SpA, so sídlom v Miláne (Taliansko), v zastúpení: A. Giardina, C. Croff, A. Santa Maria a G. Pizzonia, advokáti,

žalobkyňa,

ktorú v konaní podporuje:

ASM Brescia SpA, so sídlom v Brescia (Taliansko), v zastúpení: G. Caia, V. Salvadori, N. Pisani a F. Capelli, advokáti,

vedľajší účastník konania,

* Jazyk konania: taliančina.

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: V. Di Bucci, splnomocnený zástupca,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na zrušenie článkov 2 a 3 rozhodnutia Komisie 2003/193/ES z 5. júna 2002 o štátnej pomoci vo forme daňových oslobodení a zvýhodnených úverov poskytnutých Talianskom podnikom poskytujúcim služby vo verejnom záujme s väčšinou kapitálovou účasťou verejnoprávnych subjektov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 77, 2003, s. 21),

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV (ôsma rozšírená komora),

v zložení: predsedníčka komory E. Martins Ribeiro, sudcovia D. Šváby, S. Papasavvas, N. Wahl (spravodajca) a A. Dittrich,

tajomník: J. Palacio González, hlavný referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 16. apríla 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

- 1 Žalobkyňa AEM SpA je akciovou spoločnosťou kótovanou na burze, v ktorej 51-percentný podiel vlastní mesto Miláno (Taliansko). Bola založená v roku 1996 prostredníctvom transformácie obecného podniku s rovnakým menom. Žalobkyňa zabezpečuje predovšetkým distribúciu elektriny a distribúciu a predaj zemného plynu a tepelnej energie najmä na území mesta Miláno.

O vnútroštátnom právnom rámci

- 2 Legge n° 142 ordinamento delle autonomie locali (zákon č. 142 o organizácii miestnych samospráv z 8. júna 1990, GURI č. 135 z 12. júna 1990, ďalej len „zákon č. 142/90“) uskutočnil v Taliansku reformu právnych organizačných nástrojov poskytnutých obciam na účely správy služieb vo verejnom záujme, najmä v oblastiach distribúcie vody, plynu, elektriny a v oblasti dopravy. Článok 22 uvedeného zákona, v znení zmien a doplnení, stanovuje obciam možnosť založiť spoločnosti v rôznych právnych formách na účely poskytovania služieb vo verejnom záujme. Medzi nimi sa nachádza možnosť založenia obchodných spoločností alebo spoločností s ručením obmedzením s väčšinovou kapitálovou účasťou verejnoprávnych subjektov (ďalej len „spoločnosti podľa zákona č. 142/90“). Žalobkyňa je spoločnosťou podľa zákona č. 142/90.

3 V tomto kontexte sa na základe článku 9a legge n° 488 di conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 1° luglio 1986, n° 318, recante provvedimenti urgenti per la finanza locale (zákon č. 488 o zmene na zákon a o doplnení zákonného dekrétu č. 318 z 1. júla 1986 o zavedení súrnych opatrení v prospech miestnych financií z 9. augusta 1986, GURI č. 190 z 18. augusta 1986), poskytli v rokoch 1994 až 1998 úvery so zvýhodnenou úrokovou sadzbou od Cassa Depositi e Prestiti (ďalej len „CDDPP“) spoločnostiam podľa zákona č. 142/90, ktoré poskytovali služby vo verejnom záujme (ďalej len „úvery CDDPP“).

4 Okrem toho na základe ustanovení článku 3 ods. 69 a 70 legge n° 549 (su) misure di razionalizzazione della finanza pubblica (zákon č. 549 o opatreniach na racionalizáciu verejných financií z 28. decembra 1995, riadna príloha ku GURI č. 302 z 29. decembra 1995, ďalej len „zákon č. 549/95“) v spojení s ustanoveniami decreto-legge n° 331 (su) armonizzazione delle disposizioni in materia di imposte sugli oli minerali, sull'alcole, sulle bevande alcoliche, sui tabacchi lavorati e in materia di IVA con quelle recate da direttive CEE e modificazioni conseguenti a detta armonizzazione, nonché disposizioni concernenti la disciplina dei centri autorizzati di assistenza fiscale, le procedure dei rimborsi di imposta, l'esclusione dall'ILOR dei redditi di impresa fino all'ammontare corrispondente al contributo diretto lavorativo, l'istituzione per il 1993 di un'imposta erariale straordinaria su taluni beni ed altre disposizioni tributarie (zákonný dekrét č. 331 z 30. augusta 1993 o harmonizácii predpisov v oblasti daní v rôznych oblastiach, GURI č. 203 z 30. augusta 1993, ďalej len „zákonný dekrét č. 331/93“), sa v prospech spoločností podľa zákona č. 142/90 zaviedli tieto opatrenia:

- oslobodenie od všetkých poplatkov zaťažujúcich prevody aktív uskutočnené v rámci transformácie osobitných podnikov a obecných podnikov na spoločnosti podľa zákona č. 142/90 (ďalej len „oslobodenie od poplatkov z prevodu“),
- úplné oslobodenie od dane z príjmu právnických osôb, konkrétne od dane zo zisku právnických osôb a od miestnej dane z príjmu počas troch rokov a najneskôr do účtovného roku 1999 (ďalej len „trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb“).

Správne konanie

- 5 V nadväznosti na sťažnosť týkajúcu sa uvedených opatrení Komisia žiadala talianske orgány listami z 12. mája, zo 16. júna a z 21. novembra 1997, o informácie v tejto súvislosti.
- 6 Listom zo 17. decembra 1997 talianske orgány poskytli časť požadovaných informácií. Následne došlo na žiadosť talianskych orgánov 19. januára k vzájomnému stretnutiu.
- 7 Listom zo 17. mája 1999 Komisia oznámila talianskym orgánom svoje rozhodnutie o začatí konania podľa článku 88 ods. 2 ES. Toto rozhodnutie bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* (Ú. v. ES C 220, 1999, s. 14).
- 8 Po prijatí pripomienok od tretích dotknutých osôb a talianskych orgánov Komisia viackrát požiadala tieto orgány o doplňujúce informácie. Došlo tiež k stretnutiam medzi Komisiou na jednej strane a talianskymi orgánmi, ako aj tretími dotknutými osobami na strane druhej.
- 9 Niektoré spoločnosti podľa zákona č. 142/90, ako žalobkyňa ACEA SpA a Azienda Mediterranea Gas e Acqua SpA (AMGA), ktoré následne podali žalobu o neplatnosť proti rozhodnutiu, ktoré je predmetom tejto veci (respektíve vecí T-297/02 a T-300/02), najmä tvrdili, že tri druhy predmetných opatrení nie sú štátnou pomocou.

- 10 Talianske orgány a Confederazione Nazionale dei Servizi (Confservizi), konfederácia zoskupujúca najmä podniky podľa zákona č. 142/90 a osobitné obecné podniky v Taliansku, zastávajú v podstate rovnaké stanovisko.
- 11 Naopak Bundesverband der deutschen Industrie eV (BDI), nemecké združenie priemyslu a poskytovateľov s tým súvisiacich služieb, sa domnievalo, že predmetné opatrenia by mohli vyvolať skreslenia hospodárskej súťaže nielen v Taliansku, ale aj v Nemecku.
- 12 Rovnako tiež Gas-it, talianske združenie súkromných podnikov v oblasti distribúcie plynu, vyhlásilo, že predmetné opatrenia, najmä oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb, sú štátnou pomocou.
- 13 Dňa 5. júna 2002 prijala Komisia rozhodnutie 2003/193/ES o štátnej pomoci vo forme daňových oslobodení a zvýhodnených úverov poskytnutých Talianskom podnikom podľa zákona č. 142/90 (Ú. v. ES L 77, 2003, s. 21, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Napadnuté rozhodnutie

- 14 Komisia najskôr zdôrazňuje, že jej preskúvanie sa týka len schém pomoci všeobecného dosahu zavedených spornými opatreniami, a nie individuálnej pomoci poskytnutej rôznym podnikom, a preto je jej preskúvanie v napadnutom rozhodnutí všeobecné a abstraktné. V tomto ohľade vyhlasuje, že Talianska republika „neposkytla daňové výhody individuálne a v rámci poskytnutia informácií nevyhnutných pre jej posúdenie [jej] neoznámla... žiaden individuálny prípad pomoci“. Komisia uvádza, že sa preto považovala za povinnú pristúpiť k všeobecnému a abstraktnému preskúvaniu sporných schém, jednak čo sa týka ich kvalifikácie, jednak čo sa týka ich zlučiteľnosti so spoločným trhom (odôvodnenia č. 42 až 45 napadnutého rozhodnutia).

- 15 Podľa Komisie sú úvery CDDPP a trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb (ďalej len spoločne „sporné opatrenia“) štátnou pomocou. Poskytnutie takýchto výhod zo štátnych zdrojov spoločnostiam podľa zákona č. 142/90 má totiž za následok posilnenie ich konkurenčného postavenia na trhu vo vzťahu k všetkým ostatným podnikom, ktoré by chceli poskytovať také isté služby (odôvodnenia č. 48 až 75 napadnutého rozhodnutia). Sporné opatrenia sú nezlučiteľné so spoločným trhom, pretože nespĺňajú podmienky článku 87 ods. 2 a 3 ES ani podmienky článku 86 ods. 2 ES a navyše porušujú článok 43 ES (odôvodnenia č. 94 až 122 napadnutého rozhodnutia).
- 16 Naopak oslobodenie od poplatkov z prevodu nie je podľa Komisie štátnou pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 ES, keďže tieto poplatky sú splatné pri zakladaní nového hospodárskeho subjektu alebo pri prevode aktív medzi rôznymi hospodárskymi subjektmi. Z vecného hľadiska však obecné podniky na jednej strane a spoločnosti podľa zákona č. 142/90 na strane druhej predstavujú ten istý hospodársky subjekt. Im priznané oslobodenie od týchto poplatkov je teda odôvodnené povahou alebo štruktúrou systému (odôvodnenia č. 76 až 81 napadnutého rozhodnutia).
- 17 Výrok napadnutého rozhodnutia znie takto:

„Článok 1

Oslobodenie od poplatkov z prevodu... nie je štátnou pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 [ES].

Článok 2

Trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb... a výhody vyplývajúce z úverov [CDDPP...] sú štátnou pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 [ES].

Táto pomoc nie je zlučiteľná so spoločným trhom.

Článok 3

Taliansko prijme všetky nevyhnutné opatrenia, aby mohlo od príjemcu pomoci požadovať, aby vrátil protiprávne poskytnutú pomoc opísanú v článku 2.

K vymáhaniu pomoci dochádza okamžite podľa vnútroštátnych procesných predpisov v tej miere, v ktorej umožňujú účinný a okamžitý výkon [napadnutého] rozhodnutia.

Pomoc, ktorá sa má vymôcť, zahŕňa úroky odo dňa, keď príjemca prijal protiprávnu pomoc, až do dňa jej skutočného vrátenia. Tieto úroky sa vypočítajú na základe referenčnej sadzby na výpočet subvenčného ekvivalentu regionálnej pomoci.

...“

Konanie a návrhy účastníkov konania

- 18 Návrhom doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 30. septembra 2002 žalobkyňa podala túto žalobu.
- 19 Podaním doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 2. januára 2003 ASM Brescia SpA požiadala o povolenie vstupu do tohto konania ako vedľajší účastník konania na podporu návrhov žalobkyne. Uznesením z 12. mája 2003 predseda piatej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa (v pôvodnom zložení) povolil tieto vstupy vedľajších účastníkov do konania. Vedľajší účastník podal svoje vyjadrenie a ostatní účastníci konania k nim podali pripomienky v stanovených lehotách.
- 20 Osobitným podaním doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 6. januára 2003 podala Komisia námietku neprípustnosti na základe článku 114 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa.
- 21 Dňa 27. februára 2003 žalobkyňa podala svoje pripomienky k námietke neprípustnosti.
- 22 Dňa 8. augusta 2002 Talianska republika podala na Súdny dvor žalobu o neplatnosť proti napadnutému rozhodnutiu, ktorá bola zapísaná do registra pod číslom C-290/02. Súdny dvor konštatoval, že táto žaloba a žaloby vo veciach T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02 a T-309/02 mali rovnaký predmet, konkrétne zrušenie napadnutého rozhodnutia, a boli prepojené, pretože žalobné dôvody predložené v každej

z týchto vecí sa v širokej miere prekrývali. Uznesením z 10. júna 2003 Súdny dvor prerušil konanie vo veci C-290/02 podľa článku 54 tretieho odseku svojho štatútu až do vyhlásenia rozhodnutia Súdu prvého stupňa, ktorým sa ukončia konania vo veciach T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02 a T-309/02.

- 23 Uznesením z 8. júna 2004 Súdny dvor rozhodol o postúpení veci C-290/02 na Súd prvého stupňa, ktorý nadobudol právomoc rozhodovať o žalobách podaných členskými štátmi proti Komisii na základe ustanovení článku 2 rozhodnutia Rady 2004/407/ES, Euratom z 26. apríla 2004, ktorým sa menia a dopĺňajú články 51 a 54 protokolu o štatúte Súdneho dvora (Ú. v. EÚ L 132, s. 5; Mim. vyd. 01/005, s. 85). V dôsledku toho bola táto vec kanceláriou Súdu prvého stupňa zapísaná do registra pod číslom T-222/04.
- 24 Uznesením z 5. augusta 2004 Súd prvého stupňa rozhodol, že o námietke neprípustnosti podanej Komisiou a o veci samej rozhodne súčasne.
- 25 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (ôsma rozšírená komora) rozhodol o začatí ústneho konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania upravených v článku 64 rokovacieho poriadku položil účastníkom konania písomné otázky, na ktoré v stanovenej lehote odpovedali.
- 26 Uznesením predsedu ôsmej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa z 13. marca 2008 boli veci T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02, T-309/02, T-189/03 a T-222/04 spojené na účely ústneho konania v súlade s článkom 50 rokovacieho poriadku.
- 27 Na pojednávaní, ktoré sa konalo 16. apríla 2008, boli vypočuté prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky Súdu prvého stupňa.

28 Žalobkyňa podporovaná vedľajším účastníkom konania navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

- vyhlásil žalobu za prípustnú,
- zrušil článok 2 napadnutého rozhodnutia, ktorým Komisia vyhlásila trojročné oslobodenie od dane z príjmu právnických osôb za nezlučiteľné so spoločným trhom,
- subsidiárne zrušil článok 3 napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom sa Talianskej republike ukladá, aby vymáhala pomoc poskytnutú na základe trojročného oslobodenia od dane z príjmu právnických osôb,
- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

29 Komisia podporovaná vedľajším účastníkom konania navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

- odmietol žalobu ako neprípustnú,
- zamietol žalobu ako nedôvodnú,

— zaviazal žalobkyňu a vedľajšieho účastníka konania na náhradu trov konania.

O prípustnosti

Tvrdenia účastníkov konania

³⁰ Komisia spochybňuje aktívnu legitimáciu žalobkyne. Žalobkyňa totiž údajne nie je osobne dotknutá napadnutým rozhodnutím v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.

³¹ Komisia v podstate uvádza, že napadnuté rozhodnutie sa musí kvalifikovať ako všeobecne platný akt, pretože sa týka schémy pomoci, a teda neurčeného a neurčiteľného počtu podnikov vymedzených v závislosti od všeobecného kritéria, akým je to, že patrí do určitej kategórie podnikov. Všeobecný dosah, a teda normatívnu povahu určitého aktu, totiž podľa nej nemôže spochybniť možnosť viac či menej presne stanoviť počet alebo dokonca identitu právnych subjektov, na ktoré sa v danom okamihu uplatňuje, pokiaľ je nesporné, že k tomuto uplatneniu dochádza v objektívnej právnej a skutkovej situácii vymedzenej týmto aktom, ktorá súvisí s účelom tohto aktu.

³² Podľa Komisie na to, aby bol jednotlivec osobne dotknutý určitým všeobecne platným aktom, musí tento akt poškodzovať jeho osobitné práva, alebo inštitúcia, ktoré je jeho autorom, musí byť nútená zohľadniť dôsledky tohto aktu v situácii tohto jednotlivca. Komisia sa však domnieva, že v prejednávanej veci to tak nie je. Napadnuté rozhodnutie by sa totiž odrazilo na situácii všetkých podnikov, ktoré mali prospech zo sporných opatrení. V dôsledku toho by nedošlo k porušeniu konkrétnych práv určitých podnikov, ktoré by sa mohli líšiť vo vzťahu k akémukoľvek inému podniku, ktorý mal prospech zo sporných opatrení. Navyše Komisia pri prijímaní napadnutého rozhodnutia nemusela a ani nemohla zohľadniť dôsledky svojho rozhodnutia na situáciu konkrétneho

podniku. Ani vyhlásenie nezlučiteľnosti, ani príkaz vymáhať obsiahnutý v napadnutom rozhodnutí neodkazovali na situáciu individuálnych príjemcov.

- 33 Podľa Komisie je jej analýza potvrdená judikatúrou, ktorá existuje v oblasti štátnej pomoci, podľa ktorej skutočnosť, že príjemcovia schémy pomoci vyhlásenej za nezlučiteľnú so spoločným trhom, nestačí na preukázanie osobnej dotknutosti v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.
- 34 Neskoršie veci nespochybňujú ustálenú judikatúru. Riešenie prijaté v rozsudku Súdneho dvora z 19. októbra 2000, Taliansko a Sardegna Lines/Komisia (C-15/98 a C-105/99, Zb. s. I-8855, ďalej len „rozsudok Sardegna Lines“), nemožno podľa Komisie uplatniť na všetky žaloby podané príjemcami schémy pomoci vyhlásenej za protiprávnu a nezlučiteľnú, ktorej vymáhanie sa nariadilo. K tomuto záveru sa musí dospieť najmä vtedy, keď bola schéma pomoci, ako v prejednávanej veci, preskúmaná abstraktným spôsobom. Navyše vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok Sardegna Lines, sa žalobkyni v skutočnosti poskytla individuálna pomoc, pretože išlo o poskytnutie výhody na základe aktu prijatého podľa regionálneho zákona charakterizovaného širokou mierou diskrečnej právomoci. Navyše bola táto situácia predmetom pozorného skúmania v rámci vyšetrovacieho konania vo veci formálneho zisťovania.
- 35 Skutkové okolnosti prejednávanej veci sa tiež líšia od tých, ktoré viedli k rozsudku Súdneho dvora z 29. apríla 2004, Taliansko/Komisia (C-298/00 P, Zb. s. I-4087, ďalej len „rozsudok Alzetta“), v tom zmysle, že v prejednávanej veci Komisia nepoznala ani presný počet, ani identitu príjemcov spornej pomoci, nedisponovala všetkými relevantnými informáciami, ani nepoznala výšku poskytnutej pomoci v jednotlivých prípadoch. Navyše v tomto prípade sa trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb uplatňovalo automaticky, kým sporné pomoci vo veci, ktorá viedla k rozsudku Alzetta, už citovanému, boli poskytnuté prostredníctvom následného aktu.

- 36 V rozpore s tvrdeniami žalobkyne nie je na účely preskúmania prípustnosti dôležité poznanie identity určitého podniku, ale skutočnosť, že pozornosť Komisie budili vlastnosti prejednávanej veci, ktoré odôvodňovali osobitné preskúmanie. V napadnutom rozhodnutí Komisia uviedla, že sa jej neposkytla žiadna informácia, ktorá by preukazovala, že sporné opatrenie nebolo vo vzťahu k žalobkyni pomocou, alebo bolo existujúcou pomocou či pomocou zlučiteľnou so spoločným trhom.
- 37 V každom prípade ani účasť na konaní vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES, ani príkaz na vymáhanie obsiahnutý v napadnutom rozhodnutí podľa Komisie nestačia na individualizáciu žalobkyne. Keďže žaloby podané potenciálnymi príjemcami oznámenej schémy pomoci nie sú v zmysle článku 230 ES prípustné, malo by to isté platiť aj pre žaloby podané príjemcami neoznamenej schémy pomoci.
- 38 Nakoniec vyhlásenie žaloby podanej v prejednávanej veci žalobkyňou za neprípustnú neporušuje zásadu účinnej súdnej ochrany, keďže opravné prostriedky upravené článkami 241 ES a 234 ES sú dostatočné (rozsudok Súdneho dvora z 25. júla 2002, *Unión de Pequeños Agricultores/Rada*, C-50/00 P, Zb. s. I-6677).
- 39 Žalobkyňa tvrdí, že je osobne dotknutá časťou napadnutého rozhodnutia týkajúcou sa trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb. Je totiž spoločnosťou podľa zákona č. 142/90, teda podnikom požívajúcim výhodu trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb, na ktorý sa vzťahuje sporná schéma pomoci, ktorej vymáhanie bolo nariadené.
- 40 Vedľajší účastník konania sa v podstate pripája k stanovisku a k väčšine tvrdení žalobkyne.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 41 Podľa článku 230 štvrtého odseku ES môže fyzická alebo právnická osoba podať žalobu proti rozhodnutiu adresovanému inej osobe len vtedy, ak sa jej toto rozhodnutie priamo a osobne dotýka.
- 42 Podľa ustálenej judikatúry sa iná fyzická alebo právnická osoba ako osoba, ktorej je rozhodnutie určené, môže považovať za osobne dotknutú týmto rozhodnutím len vtedy, ak sa jej dotýka na základe jej určitých osobitných vlastností alebo na základe okolností, ktorá ju charakterizuje vo vzťahu k akejkoľvek inej osobe a tým ju individualizuje podobným spôsobom, ako by bola individualizovaná osoba, ktorej je akt určený (rozsudky Súdneho dvora z 15. júla 1963, Plaumann/Komisia, 25/62, Zb. s. 197, 223, a z 2. apríla 1998, Greenpeace Council a i./Komisia, C-321/95 P, Zb. s. I-1651, body 7 a 28).
- 43 Súdny dvor rozhodol, že podnik v zásade nemôže podať žalobu o neplatnosť voči rozhodnutiu Komisie, ktorým zakazuje odvetvovú schému pomoci, ak je týmto rozhodnutím dotknutý len z dôvodu svojej príslušnosti k predmetnému odvetviu a z dôvodu svojho postavenia potenciálneho príjemcu tejto schémy. Takéto rozhodnutie sa totiž s ohľadom na žalujúci podnik javí ako všeobecne platné opatrenie, ktoré sa uplatňuje na objektívne určené situácie a zahŕňa právne účinky voči určitej kategórii osôb vymedzenej všeobecným a abstraktným spôsobom (pozri rozsudok Súdneho dvora z 2. februára 1988, Van der Kooy a i./Komisia, 67/85, 68/85 a 70/85, Zb. s. 219, bod 15, a rozsudok Alzetta, už citovaný v bode 36 vyššie, bod 37 a tam citovanú judikatúru).
- 44 Súdny dvor však v bodoch 34 a 35 rozsudku Sardegna Lines, už citovaného v bode 35 vyššie, tiež rozhodol, že vzhľadom na to, že podnik Sardegna Lines bol predmetným rozhodnutím v tejto veci dotknutý nielen ako podnik v odvetví námornej dopravy na Sardínii, ktorý je potenciálnym príjemcom schémy pomoci sardínskym vlastníkom lodí, ale aj ako skutočný príjemca individuálnej pomoci poskytnutej na základe tejto schémy, ktorej vymáhanie nariadila Komisia, bol uvedeným rozhodnutím osobne dotknutý a že

jeho žaloba namierená proti tomuto rozhodnutiu bola prípustná (pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Alzetta, už citovaný v bode 36 vyššie, bod 39).

45 Preto je potrebné preskúmať, či je žalobkyňa skutočným príjemcom individuálnej pomoci poskytnutej na základe odvetvovej schémy pomoci, ktorej vymáhanie nariadila Komisia (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. septembra 2007, *Salvat père & fils a i./Komisia*, T-136/05, Zb. s. II-4063, bod 70).

46 V tomto ohľade treba zdôrazniť, že z odpovede žalobkyne na písomné otázky položené v tejto súvislosti Súdom prvého stupňa vyplýva, že žalobkyňa je skutočným príjemcom individuálnej pomoci poskytnutej v rámci spornej schémy pomoci. Žalobkyňa totiž tvrdí, že sa jej trojročné oslobodenie od dane z príjmu právnických osôb priznalo v rokoch 1998 a 1999. Talianska republika proti tomuto tvrdeniu neprotirečila.

47 Po druhé z článku 3 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia nariadila vymáhanie predmetnej pomoci.

48 Z toho vyplýva, že žalobkyňa je napadnutým rozhodnutím osobne dotknutá.

49 Čo sa týka priamej dotknutosti žalobkyne, keďže článok 3 napadnutého rozhodnutia zaväzuje Taliansku republiku, aby prijala všetky nevyhnutné opatrenia na to, aby od príjemcu vymohla vrátenie pomoci opísanej v článku 2 uvedeného rozhodnutia, ktorá mu bola priznaná protiprávne, a keďže sa žalobkyni táto pomoc poskytla a musí ju vrátiť, musí sa žalobkyňa považovať za priamo dotknutú týmto rozhodnutím (pozri v tomto zmysle rozsudok *Salvat père & fils a i./Komisia*, už citovaný v bode 45 vyššie, bod 75).

- 50 Z všetkého predchádzajúceho vyplýva, že táto žaloba sa musí vyhlásiť za prípustnú v rozsahu, v ktorom sa týka časti napadnutého rozhodnutia týkajúcej sa trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb.

O veci samej

- 51 Na podporu svojej žaloby uvádza žalobkyňa päť žalobných dôvodov založených:

- na porušení článku 87 ods. 1 ES a článku 253 ES v súvislosti s kvalifikáciou trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb ako štátnej pomoci,
- na porušení článku 88 ods. 1 ES a článku 253 ES z dôvodu kvalifikácie trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb ako novej pomoci,
- na porušení článku 87 ods. 3 písm. c) ES a článku 253 ES,
- na porušení zásad zákazu diskriminácie a slobody usadiť sa, ako aj na nedostatku odôvodnenia,
- na protiprávnosti príkazu na vymáhanie.

O prvom dôvode založenom na porušení článku 87 ods. 1 ES a článku 253 ES v súvislosti s kvalifikáciou trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb ako štátnej pomoci

Tvrdenia účastníkov konania

- 52 V rámci tohto žalobného dôvodu žalobkyňa tvrdí, že trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb nie je štátnou pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Tento žalobný dôvod sa delí na tri časti založené jednotlivo na nedostatku prešetrovania, neexistencii skreslenia hospodárskej súťaže a neexistencii vplyvu na obchod vnútri Spoločenstva.

— O prvej časti žalobného dôvodu založenej na nedostatku prešetrovania

- 53 Žalobkyňa v prvom rade tvrdí, že v rámci napadnutého rozhodnutia došlo k všeobecnému nedostatku prešetrovania v súvislosti so stanovením rizík, ktoré vyplývajú pre hospodársku súťaž z existencie trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb na rôznych trhoch miestnych služieb vo verejnom záujme. Na rozdiel od Komisie sa domnieva, že neexistuje „globálny trh miestnych služieb vo verejnom záujme“ a že Komisia mala uskutočniť analýzu trhu podľa výrobku a/alebo geografickej zóny, čo by jej umožnilo posúdiť účinky trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb jednotlivo na každom trhu. Trh koncesii na miestne služby vo verejnom záujme uvedený v odôvodnení č. 68 napadnutého rozhodnutia sa líši od trhu služieb vo verejnom záujme. Žalobkyňa sa okrem toho odvoláva na nedostatok odôvodnenia týkajúci sa rozhodnutia Komisie pristúpiť k všeobecnému a abstraktnému preskúmaniu.

- 54 Žalobkyňa sa tiež odvoláva na rozhodnutie 98/182/ES Komisie z 30. júla 1997 o pomoci poskytnutej regiónom Furlandsko — Julské Benátsko (Taliansko) podnikom cestnej prepravy tovarov z tohto regiónu (Ú. v. ES L 66, 1998, s. 18). V tomto rozhodnutí bola totiž schéma zavedená vnútroštátnou právnou úpravou kvalifikovaná ako štátna pomoc

len v súvislosti s niektorými oblasťami. Okrem toho boli niektoré pomoci v závislosti od činnosti podnikov príjemcov považované za zlučiteľné so spoločným trhom. Toto rozhodnutie preukazuje, že je možné uskutočniť podrobnejšiu analýzu situácie rôznych oblastí určitej globálnej schémy pomoci.

- 55 Komisia uvádza, že keďže v prejednávanej veci ide o schému pomoci, musela nevyhnutne pristúpiť k všeobecnému a abstraktnému posúdeniu. Okrem toho talianske orgány Komisii nespresnili, ktoré z dotknutých služieb boli uzavreté pre hospodársku súťaž Spoločenstva.

— O druhej časti žalobného dôvodu založenej na neexistencii skreslenia hospodárskej súťaže

- 56 Argumentácia žalobkyne sa zameriava na tri hlavné tvrdenia.

- 57 Žalobkyňa po prvé tvrdí, že spoločnosti podľa zákona č. 142/90 nepôsobili na trhoch otvorených hospodárskej súťaži a že trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb, ktoré sa im poskytlo, nebolo spôsobilé skresliť hospodársku súťaž na trhoch s miestnymi službami vo verejnom záujme.

- 58 Odvetvie predaja elektrickej energie bolo totiž liberalizované až v roku 1999 na základe prebratia smernice Európskeho parlamentu a Rady 96/92/ES z 19. decembra 1996 o spoločnej právnej úprave vnútorného trhu s elektrickou energiou (Ú. v. ES 1997, L 27, s. 20; Mim. vyd. 12/002, s. 3). Navyše pred 31. decembrom 1999 žalobkyňa nevykonávala žiadnu činnosť na trhu koncových zákazníkov, ktorí by si mohli sami vyberať svojho dodávateľa energie. Distribúcia elektrickej energie bola tiež vylúčená z hospodárskej súťaže, pretože právne predpisy, ktorými sa spravovalo poskytovanie týchto služieb, zaviedli monopolnú situáciu pre každú teritoriálnu zónu.

- 59 Distribúcia plynu ako taká zas bola liberalizovaná až v roku 2000, keď Taliansko prebralo smernicu Európskeho parlamentu a Rady 98/30/ES z 22. júna 1998 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom (Ú. v. ES L 204, s. 1; Mim. vyd. 12/002, s. 28).
- 60 Komisia mala v prejednávanej veci zvoliť prístup prijatý vo svojom rozhodnutí 98/693/ES z 1. júla 1998 týkajúcom sa španielskej schémy pomoci kúpe priemyselných vozidiel Plan Renove Industrial (august 1994 — december 1996) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 329, s. 23), v ktorej vyhlásila, že opatrenia neboli štátnou pomocou z dôvodu neexistencie hospodárskej súťaže.
- 61 Po druhé žalobkyňa uvádza, že napadnuté rozhodnutie sa zakladá na nesprávnom posúdení skutkových okolností, čo sa týka možnosti spoločností podľa zákona č. 142/90 vykonávať činnosť na trhom mimo územia právomoci ich referenčnej obce.
- 62 Spoločnosti podľa zákona č. 142/90 nemali voľný prístup k službám vo verejnom záujme iných obcí. Poskytnutie priamej koncesie podliehalo dohode medzi týmito obcami a obcou, ktorá kontrolovala dotknutú spoločnosť podľa zákona č. 142/90, ako aj všeobecnej podmienke, aby boli splnené záujmy územnosprávneho celku kontrolujúceho túto spoločnosť.
- 63 Žalobkyňa v každom prípade spresňuje, že sa počas obdobia platnosti trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb nezúčastnila na žiadnom verejnom obstarávaní na miestne služby vo verejnom záujme v iných geografických zónach. Preto nepožívala žiadnu výhodu oproti podnikom, s ktorými sa nezaobchádzalo rovnako. Ďalej uvádza, že všetky podniky pôsobiace v týchto oblastiach boli držiteľmi výhradných dlhodobých koncesíí.

64 Po tretie žalobkyňa tvrdí, že hoci mali spoločnosti podľa zákona č. 142/90 formu akciových spoločností s väčšinovou kapitálovou účasťou verejnoprávnych subjektov, vychádzajúc z kritérií stanovených pre súkromné podniky, boli založené len s cieľom zabezpečovať poskytovanie miestnych služieb vo verejnom záujme. Ich oblasť činnosti sa teda obmedzovala na miestne služby vo verejnom záujme. Preto je neodôvodnené tvrdiť, ako to robí Komisia, že hoci osobitné obecné podniky boli povinné vykonávať svoju činnosť výlučne na trhoch s miestnymi službami vo verejnom záujme, spoločnosti podľa zákona č. 142/90 mohli ako také pôsobiť aj na iných trhoch. Obsah a predmet činností spoločností podľa zákona č. 142/90 ostali v širokej miere rovnaké ako boli v prípade osobitných obecných podnikov. Žalobkyňa spresňuje, že až do roku 1999 vykonávala len činnosti vo vyhradených oblastiach plynu a elektriny a že v oblasti telekomunikácií začala pôsobiť až po roku 1999.

65 Keďže spoločnosti podľa zákona č. 142/90 boli založené na účely prevádzkovania služieb vo verejnom záujme, nezúčastňovali sa na verejných obstarávaníach na tieto služby. Z toho podľa žalobkyne vyplýva, že tvrdenie Komisie založené na existencii hospodárskej súťaže na získanie zákazky nie je presvedčivé, pretože v oblasti služieb vo verejnom záujme neexistoval trh otvorený hospodárskej súťaži.

66 Rozsudok združených komôr Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) č. 4989 zo 6. mája 1995, citovaný Komisiou v poznámke pod čiarou č. 61 (odôvodnenie č. 92) napadnutého rozhodnutia, sa obmedzuje na uznanie súkromnoprávnej povahy spoločností podľa zákona č. 142/90 bez toho, aby sa vyjadril k možnosti slobodne pôsobiť na rôznych trhoch. Uvedený rozsudok tiež potvrdil, že rozhodnutie o založení spoločnosti podľa zákona č. 142/90 malo automaticky za účinok výlučné zverenie poskytovania miestnych služieb vo verejnom záujme tejto spoločnosti.

67 Použitie ziskov z výlučného poskytovania služby všeobecného hospodárskeho záujmu určitým podnikom na účely rozšírenia jeho činnosti na vedľajší trh otvorený hospodárskej súťaži nie je v žiadnom prípade samo osebe porušením pravidiel hospodárskej súťaže. V dôsledku toho možnosť spoločností podľa zákona č. 142/90 pôsobiť na iných trhoch nemôže predstavovať argument na kvalifikáciu trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb ako štátnej pomoci.

68 Čo sa týka článku 253 ES, žalobkyňa zdôrazňuje, že vo všeobecnom rámci štátnej pomoci je povinnosť odôvodnenia osobitne dôležitá a stáva sa zásadnou vtedy, keď sa štátne opatrenia poskytujúce daňovú výhodu týkajú veľkého počtu súkromných osôb. Požiadavka primeraného odôvodnenia je v prejednávanej veci o to prísnejšia, že ide o osobitné trhy, ako sú trhy miestnych služieb vo verejnom záujme, pre ktoré je niekedy charakteristická monopolná situácia.

69 Žalobkyňa tvrdí, že hoci pre bežné priemyselné a obchodné oblasti môže byť analýza konkrétnych podmienok hospodárskej súťaže nadbytočná, neplatí to pre podrobne regulované oblasti vyhradené osobitných podnikom, akou bola v Taliansku v 90. rokoch oblasť miestnych služieb vo verejnom záujme.

70 Čo sa týka protisúťažného účinku trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb na iných trhoch, Komisia nepreukázala, že by hospodárska súťaž bola potenciálne alebo skutočne narušená, nespresňuje dotknuté trhy ani neuvádza, že údajné skreslenie hospodárskej súťaže možno pripísať trojročnému oslobodeniu od dane z príjmov právnických osôb. Komisia sa obmedzuje na všeobecný odkaz na „trhy iných výrobkov, na ktorých dochádza k obchodu vnútri Spoločenstva“ a na „rôzne oblasti takzvaných miestnych služieb vo verejnom záujme“ (odôvodnenie č. 74 napadnutého rozhodnutia). Komisia však mala širšie a vyčerpávajúcejšie analyzovať vplyv trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb na hospodársku súťaž v ostatných oblastiach.

71 Napadnuté rozhodnutie je tiež nedostatočne odôvodnené, pretože rozlišuje medzi spoločnosťami podľa zákona č. 142/90 na jednej strane a obecnými podnikmi s právnou subjektivitou patriacimi tým územnosprávnym celkom, ktoré požívali výhodu trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb, na strane druhej bez toho, aby uviedla dôvody tohto rozlišovania.

72 Vedľajší účastník konania sa v súvislosti s porušením článku 87 ES v podstate pripája k stanovisku a tvrdeniam žalobkyne.

73 Komisia spochybňuje všetky uvedené tvrdenia.

— O tretej časti žalobného dôvodu založenej na neexistencii vplyvu na obchod vnútri Spoločenstva

74 Žalobkyňa v podstate uvádza, že obchod vnútri Spoločenstva nie je v prejednávanej veci dotknutý. V tomto ohľade sa odvoláva na skutočnosť, že miestne služby vo verejnom záujme sú priamo zadávané spoločnostiam podľa zákona č. 142/90. Výberové konania sa organizovali len na takých územiach, na ktorých nepôsobil žiaden obecný podnik alebo spoločnosť podľa zákona č. 142/90. Žalobkyňa odmieta tvrdenie Komisie, podľa ktorého samotná existencia trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb podnecovala obce, aby skôr priamo zadali miestne služby vo verejnom záujme spoločnostiam podľa zákona č. 142/90, ako by mali organizovať verejné obstarávanie. Naopak, tvrdí, že ak by nebolo možné zadávať zabezpečenie služieb vo verejnom záujme priamou koncesiou, žiadna obec by nepristúpila k vytvoreniu spoločností podľa zákona č. 142/90. V opačnom prípade by sa obce totiž vystavovali riziku, že „ich“ spoločnosti podľa zákona č. 142/90 by v rámci verejných obstarávaní museli súťažiť s inými poskytovateľmi služieb.

75 Žalobkyňa navyše odkazuje na oznámenie Komisie z 20. septembra 2000, týkajúce sa služieb vo všeobecnom záujme (Ú. v. ES C 17, 2001, s. 4), v ktorom Komisia uviedla, že pravidlá v oblasti hospodárskej súťaže sa uplatňovali len vtedy, ak dotknuté činnosti mohli ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Napríklad podľa všeobecného pravidla uvedeného v bode 32 tohto oznámenia činnosť, ktorá ovplyvňuje trh len okrajovo, ako početné služby vo všeobecnom záujme miestnej povahy, bežne nemá vplyv na obchod medzi členskými štátmi. Komisia však neuviedla dôvody, pre ktoré sa prejednávany prípad odchyľuje od uvedeného všeobecného pravidla.

76 Žalobkyňa sa domnieva, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nedostatočne odôvodnila svoje posúdenie vplyvu trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb na obchod vnútri Spoločenstva. Komisia totiž neodkazovala na podmienky vlastné každému z trhov miestnych služieb vo verejnom záujme, ale sa obmedzila na tvrdenie, že „nemožno vylúčiť, že existencia pomoci v prospech spoločností podľa zákona č. 142/90 bola pre obce podnetom, aby skôr priamo zadávali služby, ako by mali koncesie udeliť v rámci otvorenej súťaže“.

77 Vedľajší účastník konania sa v súvislosti s porušením článku 87 ES v podstate pripája k stanovisku žalobkyne.

78 Komisia sa domnieva, že obchod vnútri Spoločenstva bol v prejednávanej veci ovplyvnený a že napadnuté rozhodnutie je v tomto ohľade dostatočne odôvodnené.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

79 Na úvod treba pripomenúť, že kvalifikácia opatrenia ako štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 ES si vyžaduje, aby sa splnili všetky podmienky uvedené v tomto ustanovení. Po prvé musí ísť o zásah zo strany štátu alebo zo štátnych prostriedkov. Po druhé musí byť tento zásah spôsobilý ovplyvniť obchod medzi štátmi. Po tretie musí poskytovať selektívnu výhodu. Po štvrté musí narušovať alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže (rozsudky Súdneho dvora z 24. júla 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, Zb. s. I-7747, ďalej len „rozsudok Altmark“, body 74 a 75, a z 3. marca 2005, Heiser, C-172/03, Zb. s. I-1627, bod 27).

80 V prejednávanej veci žalobkyňa v podstate namieta proti kvalifikácii trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb ako štátnej pomoci. Po prvé tvrdí, že

Komisia mala uskutočniť analýzu podľa jednotlivých trhov a po druhé, že dve zo štyroch podmienok článku 87 ods. 1 ES týkajúcich sa vplyvu na obchod vnútri Spoločenstva a vplyvu na hospodársku súťaž nie sú splnené. Okrem toho je napadnuté rozhodnutie nedostatočne odôvodnené či neodôvodnené v súvislosti s preskúmaním týchto dvoch podmienok.

— O prvej časti žalobného dôvodu založenej na nedostatku prešetrenia

81 Čo sa týka analýzy podľa jednotlivých trhov, treba konštatovať, že dotknuté opatrenie sa týka osobitnej kategórie podnikov, konkrétne spoločností podľa zákona č. 142/90. Byť takouto spoločnosťou je jedinou podmienkou vyžadovanou na požívanie výhod uvedenej schémy.

82 Tiež treba zdôrazniť, že uplatnenie režimu trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb sa neobmedzuje na osobitné služby a že činnosti podnikov dotknutých uvedeným režimom nie sú vymedzené oblasťou služieb vo verejnom záujme. Ide totiž o jedinú schému pomoci, a nie o rôzne schémy pomoci zatriedené podľa činnosti alebo dotknutého trhu.

83 Vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci z toho vyplýva, že Komisia nebola na účely posúdenia účinkov trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb povinná pristúpiť k preskúmaniu podľa jednotlivých oblastí.

84 Čo sa týka odkazu na rozhodnutie 98/182, treba konštatovať, že na rozdiel od veci vedúcej k uvedenému rozhodnutiu, ktoré sa týkalo jedinej oblasti, sú v prejednávanej veci dotknuté mnohé oblasti.

85 Čo sa týka konštatácie, že trh koncesií sa líši od trhu služieb vo verejnom záujme, treba zdôrazniť, že územnosprávne celky môžu na zabezpečenie služieb vo verejnom záujme použiť právnu formu koncesie a že trh koncesií v je v tejto oblasti otvorený hospodárskej súťaži Spoločenstva a podlieha pravidlám Zmluvy ES.

86 Nakoniec, čo sa týka údajného nedostatku odôvodnenia, treba zdôrazniť, že Komisia v odôvodneniach č. 42 až 45 napadnutého rozhodnutia uviedla dôvod, pre ktorý pristúpila k všeobecnému a abstraktnému preskúmania spornej schémy.

87 Vzhľadom na predchádzajúce musí byť prvá časť tohto žalobného dôvodu zamietnutá.

— O druhej a tretej časti prvého žalobného dôvodu založených na neexistencii skreslenia hospodárskej súťaže a vplyvu na obchod vnútri Spoločenstva

88 Čo sa týka druhej a štvrtej podmienky uvedených v bode 79 tohto rozsudku, treba pripomenúť, že Komisia v rámci svojho posúdenia týchto dvoch podmienok nie je povinná preukázať skutočný vplyv pomoci na obchod medzi členskými štátmi a skutočné skreslenie hospodárskej súťaže, ale len preskúmať, či uvedená pomoc môže tento obchod ovplyvniť a narušiť hospodársku súťaž (pozri rozsudok Súdneho dvora z 15. decembra 2005, Unicredito Italiano, C-148/04, Zb. s. I-11137, bod 54 a tam citovanú judikatúru).

89 Taktiež treba pripomenúť, že v prípade schémy pomoci sa Komisia môže obmedziť na skúmanie vlastností predmetnej schémy, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia mohla posúdiť, či je táto schéma vzhľadom na ňou stanovené podmienky takej povahy, že poskytuje výhody výlučne podnikom, ktoré sa zúčastňujú na obchode medzi členskými štátmi (rozsudok Súdneho dvora zo 7. marca 2002, Taliansko/Komisia, C-310/99, Zb. s. I-2289).

- 90 Navyše treba pripomenúť, že každá pomoc poskytnutá podniku, ktorý vykonáva svoje činnosti na trhu Spoločenstva, môže spôsobiť skreslenie hospodárskej súťaže a ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. marca 2002, *Diputación Foral de Álava/Komisia*, T-92/00 a T-103/92, Zb. s. II-1385, bod 72 a tam citovanú judikatúru).
- 91 Navyše neexistuje prah alebo percentuálny podiel, pri ktorom sa možno domnievať, že ak nebol dosiahnutý, obchod medzi členskými štátmi nebol ovplyvnený. Relatívne nízka úroveň pomoci alebo relatívne malá veľkosť podniku príjemcu pomoci totiž *a priori* nevylučujú možnosť, že obchod medzi členskými štátmi bol ovplyvnený (rozsudky Súdneho dvora z 21. marca 1990, *Belgicko/Komisia*, nazývaný „*Tubemeuse*“, C-142/87, Zb. s. I-959, bod 43; zo 14. septembra 1994, *Španielsko/Komisia*, C-278/92 až C-280/92, Zb. s. I-4103, bod 42, a rozsudok *Altmark*, už citovaný v bode 79 vyššie, bod 81).
- 92 Súdny dvor navyše uviedol, že nemožno nijako vylúčiť, že poskytnutie verejnej dotácie podniku, ktorý poskytuje len služby miestnej a regionálnej prepravy a neposkytuje služby prepravy mimo svojho štátu pôvodu, môže napriek tomu mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Ak totiž členský štát poskytne verejnú dotáciu určitému podniku, poskytovanie prepravných služieb takýmto podnikom sa môže zachovať alebo zvýšiť, čoho dôsledkom bude, že sa znížia možnosti poskytovania prepravných služieb na trhu takéhoto štátu podnikom, ktoré majú sídlo v iných členských štátoch (rozsudok *Altmark*, už citovaný v bode 79 vyššie, body 77 a 78).
- 93 Po prvé, pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa vplyvu na hospodársku súťaž, treba v prejednávanej veci konštatovať, že hoci žalobkyňa tvrdila, že spoločnosti podľa zákona č. 142/90 nepôsobili na trhoch otvorených hospodárskej súťaži, pričom osobitne odkazuje na vlastné oblasti činnosti, neposkytla žiadny právoplatný dôkaz na podporu tvrdenia, podľa ktorého hospodárske oblasti dotknutých služieb vo verejnom záujme neboli v danom období otvorené hospodárskej súťaži. V tomto ohľade treba pripomenúť, že v prejednávanej veci ide o schému pomoci zahrnujúcu množstvo oblastí, a nie o rôzne schémy, z ktorých by sa každá týkala osobitnej oblasti.

94 Skutočnosť, že sa sporná schéma pomoci uplatňuje len na spoločnosti podľa zákona č. 142/90 bez ohľadu na ich činnosti, a okolnosť, že tieto podniky skutočne pôsobia v rôznych oblastiach hospodárstva, postačujú, ako sa už uviedlo v bodoch 81 až 83 tohto rozsudku, na vyvodenie záveru, že predmetné opatrenie môže ovplyvniť hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi.

95 V tomto ohľade treba uviesť, že ako uviedla Komisia v odôvodneniach č. 73 a 84 napadnutého rozhodnutia, pre určité z dotknutých odvetví, ako napríklad odvetvia farmaceutických výrobkov, odpadov, plynu, elektriny a vôd bol v okamihu nadobudnutia platnosti sporného opatrenia charakteristický aspoň určitý stupeň hospodárskej súťaže.

96 Navyše činnosti spoločností podľa zákona č. 142/90 sa neobmedzujú na odvetvie miestnych služieb vo verejnom záujme. Sporné opatrenie môže preto zjednodušiť rozšírenie uvedených spoločností na iné trhy otvorené hospodárskej súťaži, čím dochádza k skresleniu hospodárskej súťaže aj v iných odvetviach, ako sú miestne služby vo verejnom záujme. V tomto ohľade zo zákona č. 142/90 v zmysle jeho výkladu uskutočneného Corte suprema di cassazione, rozsudok č. 4989 zo 6. mája 1995, a Consiglio di Stato (Štátna Rada, Taliansko), rozsudok č. 4586 z 3. septembra 2001, vyplýva, že spoločnosti podľa zákona č. 142/90 majú možnosť vykonávať svoju činnosť aj na iných územiach, tak v Taliansku, ako aj v zahraničí, ako aj v oblastiach odlišujúcich sa od oblastí poskytovania služieb vo verejnom záujme, ktoré sú uvedené v ich stanovách, ibaže by si takáto ich činnosť vyžadovala značné zdroje a prostriedky a mohlo by to spôsobiť škodu ich referenčnému územnosprávnemu celku.

97 V tomto ohľade treba konštatovať, že stanovy žalobkyne sa uberajú rovnakým smerom. Z uvedených stanov totiž vyplýva, že žalobkyňa môže umiestniť svoje sídla, zastúpenia, dcérske spoločnosti a pobočky v Taliansku a v zahraničí. Z týchto stanov tiež vyplýva, že predmet činnosti zahŕňa širokú oblasť činností. Okrem toho je stanovené, že žalobkyňa môže nadobúdať podiely a účasti v iných spoločnostiach alebo podnikoch, talianskych, ako aj zahraničných, ktoré majú podobný, príbuzný alebo doplňujúci predmet činnosti.

- 98 Čo sa týka tvrdenia žalobkyne, podľa ktorého pravidlá hospodárskej súťaže ako také nebránia tomu, aby sa zisky dosiahnuté poskytnutím služby vo verejnom záujme mohli použiť na rozšírenie činnosti na iný trh, treba poukázať na to, že ak určitá spoločnosť, ktorej sa poskytla štátna pomoc a v dôsledku toho mohla zvýšiť svoje zisky, rozšíri svoju činnosť na iný trh otvorený hospodárskej súťaži, nemožno vylúčiť určitý účinok na hospodársku súťaž.
- 99 Nakoniec sa po vzore Komisie musí konštatovať, že v odvetviach činností spoločností podľa zákona č. 142/90 podniky súťažiaci o poskytnutie koncesíí na miestne služby vo verejnom záujme v rôznych obciach a že trh uvedených koncesíí je otvorený hospodárskej súťaži (odôvodnenia č. 67 a 68 napadnutého rozhodnutia). Len málo záleží na tom, že žalobkyňa sa nezúčastnila žiadneho verejného obstarávania na zadanie miestnych služieb vo verejnom záujme v iných geografických zónach v rámci obdobia uplatňovania trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb.
- 100 Tvrdenie založené na neexistencii hospodárskej súťaže, a teda vplyvu na obchod medzi členskými štátmi, z dôvodu, že dotknuté služby boli v skutočnosti priamo zadané spoločnostiam podľa zákona č. 142/90, sa musí zamietnuť. Na jednej strane priame zadanie nevyvracia zistenie uskutočnené v predchádzajúcich bodoch, podľa ktorého je pre dotknutý trh charakteristický prinajmenšom určitý stupeň hospodárskej súťaže. Na druhej strane tvrdenie sa skôr pokúšalo preukázať obmedzené účinky sporných opatrení na hospodársku súťaž, a nie neexistenciu hospodárskej súťaže na dotknutom trhu. Ako totiž zdôrazňuje Komisia v odôvodnení č. 71 napadnutého rozhodnutia, nemožno vylúčiť, že samotná existencia pomoci v prospech spoločností podľa zákona č. 142/90 bola pre obce podnetom, aby skôr priamo zadali služby im, ako by mali poskytnúť koncesie v rámci otvorenej súťaže.
- 101 Čo sa týka konkrétne otázky, či dotknuté opatrenie narušovalo alebo hrozilo narušením stupňa hospodárskej súťaže existujúceho na trhu, musí sa konštatovať, že sporné opatrenie posilnilo konkurenčné postavenie spoločností podľa zákona č. 142/90 oproti všetkým ostatným talianskym alebo zahraničným podnikom pôsobiacim na dotknutom trhu. Ako správne zdôrazňuje Komisia v odôvodnení č. 62 napadnutého rozhodnutia, podniky, ktoré nemajú právnu formu kapitálovej spoločnosti a ktorých väčšinu

základného imania nevlastnia územnosprávne celky, sú znevýhodnené v prípade, že sa chcú zúčastniť na verejnom obstarávaní na zadanie poskytovania určitej služby na určitom území.

102 Z predchádzajúceho vyplýva, že dotknuté opatrenie narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

103 Po druhé, čo sa týka podmienky týkajúcej sa vplyvu na obchod medzi členskými štátmi, treba najskôr pripomenúť, že skutočnosť, že spoločnosti podľa zákona č. 142/90 samy pôsobia na vnútroštátnom trhu alebo na svojom území pôvodu, nie je určujúca. Obchod medzi členskými štátmi je totiž dotknutým opatrením ovplyvnený, pokiaľ sú možnosti podnikov so sídlom v iných členských štátoch poskytovať služby na talianskom trhu zmenšené (pozri bod 92 vyššie).

104 Komisia preto v odôvodnení č. 70 napadnutého rozhodnutia oprávnene konštatovala, že dotknuté opatrenie mohlo vytvárať prekážku pre zahraničné podniky, ktoré by chceli pôsobiť v Taliansku alebo tam chceli ponúknuť svoje služby, a teda ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

105 Na jednej strane totiž sporné opatrenie spôsobuje ujmu zahraničným podnikom, ktoré sa zúčastňujú verejného obstarávania na miestne koncesie na poskytovanie služieb vo verejnom záujme v Taliansku, pretože podniky príjemcovia spornej schémy môžu ponúknuť výhodnejšie ceny ako ich vnútroštátni konkurenti alebo konkurenti zo Spoločenstva, na ktorých sa táto schéma nevzťahuje. Na druhej strane dotknuté opatrenie robí pre podniky z iných členských štátov menej zaujímavými investície do oblasti miestnych služieb vo verejnom záujme v Taliansku (napríklad prostredníctvom získania väčšinového podielu), pretože nadobudnuté podniky by nemohli získať výhodu (alebo by mohli stratiť výhodu) dotknutého opatrenia z dôvodu povahy ich nových akcionárov (pozri odôvodnenie č. 69 napadnutého rozhodnutia).

106 Čo sa týka údajného nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vzhľadom na tieto dve podmienky, treba poznamenať, že Komisia jasne uviedla v odôvodneniach č. 62 až 64, 69, 73 a 74 napadnutého rozhodnutia dôvody, pre ktoré sa domnievala, že sporná pomoc by mohla narúšať hospodársku súťaž a ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi. Okrem toho, ako sa už uviedlo, Komisia nie je povinná preukázať skutočné účinky už poskytnutej pomoci (rozsudok Súdneho dvora zo 14. februára 1990, Francúzsko/Komisia, C-301/87, Zb. s. I-307, bod 33).

107 Z predchádzajúceho vyplýva, že v napadnutom rozhodnutí pri kvalifikácii trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb ako štátnej pomoci nedošlo k nesprávnemu posúdeniu, v dôsledku čoho sa druhá a tretia časť tohto žalobného dôvodu musia zamietnuť.

108 Tento žalobný dôvod sa teda musí zamietnuť ako celok.

O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 88 ods. 1 ES a článku 253 ES z dôvodu kvalifikácie trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb ako novej pomoci

Tvrdenia účastníkov konania

109 Žalobkyňa subsidiárne tvrdí, že trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb je existujúcou pomocou a že Komisia preto napadnutým rozhodnutím porušila článok 88 ods. 1 a 2 ES.

- 110 Tvrdí, že oslobodenie od dane z príjmov predchádza nadobudnutiu účinnosti Zmluvy ES. Toto oslobodenie bolo totiž už upravené pre obecné a osobitné podniky od začiatku minulého storočia, pričom sa rozšírilo v prospech spoločností podľa zákona č. 142/90 vo forme trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb.
- 111 Aby ešte viac podoprela svoju argumentáciu, žalobkyňa odkazuje na rozsudok Súdneho dvora z 9. augusta 1994, *Namur-Les assurances du crédit* (C-44/93, Zb. s. I-3829, bod 33), a na rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. apríla 2002, *Government of Gibraltar/Komisia* (T-195/01 a T-207/01, Zb. s. II-2309), z ktorých podľa nej vyplýva, že Komisia je povinná skúmať nové aspekty zmenenej schémy pomoci. V prejednávanej veci sa však oblasť činností podnikov poverených zabezpečením služieb vo verejnom záujme nezmenila. Žalobkyňa totiž uvádza, že zákon č. 142/90 slúžil na to, aby umožnil územnosprávnym celkom organizovať poskytovanie vlastných miestnych služieb v odlišnej právnej forme, a to formou obecných podnikov.
- 112 Podľa žalobkyne je odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom rozhodnutí nelogické a protirečivé. Komisia totiž na jednej strane v rámci skúmania oslobodenia od poplatkov z prevodu pripúšťa, že obecné podniky a spoločnosti podľa zákona č. 142/90 sú v podstate tými istými hospodárskymi subjektmi. Na druhej strane na účely posúdenia trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb sa domnieva, že spoločnosti podľa zákona č. 142/90 sú subjektmi, ktoré sa hospodársky a vecne líšia od obcí. Komisia v napadnutom rozhodnutí dospela k záveru, že oslobodenie od poplatkov z prevodu nie je štátnou pomocou. Keďže sú však podmienky na priznanie tohto oslobodenia a podmienky na priznanie trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb rovnaké, Komisia mala rozhodnúť, že ani toto druhé oslobodenie nie je štátnou pomocou.
- 113 Okrem toho článok 1 písm. b) bod v) nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES, (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 008/01, s. 339) stanovuje, že „pokiaľ sa určité opatrenia stanú pomocou po liberalizácii činnosti podľa práva spoločenstva, tieto opatrenia sa nebudú považovať za existujúcu pomoc po dátume stanovenom pre liberalizáciu“. To znamená, že za obdobie do liberalizácie zohľadňovaných odvetví nemožno trojročné oslobodenie

od dane z príjmov právnických osôb považovať za novú pomoc, pretože sa poskytla v oblastiach, ktoré nie sú otvorené hospodárskej súťaži.

- 114 Z týchto dôvodov sa žalobkyňa tiež odvoláva na nedostatok odôvodnenia.
- 115 Vedľajší účastník konania sa v podstate pripája k stanovisku a argumentácii žalobkyne.
- 116 Ďalej uvádza, že záver obsiahnutý v napadnutom rozhodnutí dnes potvrdzuje článok 4 nariadenia Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 (Ú. v. L 140, s. 1; Mim. vyd. 08/004, s. 3).

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 117 Vo svojom rozsudku *Namur-Les assurances du crédit*, už citovanom v bode 111 vyššie (bod 13), Súdny dvor rozhodol, že z obsahu i účelu ustanovení článku 88 ES vyplýva, že za existujúcu pomoc v zmysle odseku 1 tohto článku sa musí považovať pomoc, ktorá existovala predtým, ako Zmluva ES nadobudla účinnosť, a tiež taká pomoc, ktorú bolo možné pravidelne poskytnúť za podmienok stanovených v článku 88 ods. 3 ES, vrátane tých podmienok, ktoré vyplývajú z výkladu tohto článku uskutočneného Súdnym dvorom v rozsudku z 11. decembra 1973, *Lorenz* (120/73, Zb. s. 1471, body 4 až 6), kým za novú pomoc, ktorá podlieha povinnosti oznámenia upravenej v tomto ustanovení, sa musia považovať opatrenia, ktoré smerujú k zavedeniu alebo zmene pomoci, pričom zmeny sa môžu týkať buď existujúcej pomoci, alebo pôvodných návrhov pomoci oznámených Komisii.

118 Čo sa týka existujúcej pomoci, článok 1 písm. b) nariadenia č. 659/1999 prebral a potvrdil pravidlá stanovené judikatúrou.

119 Podľa tohto ustanovenia je existujúcou pomocou:

- i) akákoľvek pomoc, ktorá existovala pred nadobudnutím účinnosti Zmluvy v príslušných členských štátoch;
- ii) autorizovaná pomoc, to znamená schémy pomoci, a individuálnu pomoc, ktoré boli schválené Komisiou alebo Radou;
- iii) akákoľvek pomoc, ktorá môže byť považovaná za schválenú, ak Komisia neprijme rozhodnutie v lehote dvoch mesiacov, ktorá v zásade začína plynúť odo dňa nasledujúceho po doručení úplného oznámenia a ktorú má k dispozícii na vykonanie predbežného skúmania;
- iv) akákoľvek pomoc, v súvislosti s ktorou uplynula premlčacia lehota desiatich rokov na vymáhanie pomoci;
- v) pomoc, ktorá sa považuje za existujúcu pomoc, pretože možno stanoviť, že v čase, keď nadobudla účinnosť, nepredstavovala pomoc, a následne sa stala pomocou v dôsledku vývoja spoločného trhu a bez toho, aby ju členský štát upravoval. Pokiaľ sa určité opatrenia stanú pomocou po liberalizácii činnosti podľa práva Spoločenstva, tieto opatrenia sa nebudú považovať za existujúcu pomoc po dátume stanovenom pre liberalizáciu.

- 120 Ďalej sa na základe článku 1 písm. c) uvedeného nariadenia musí každá zmena existujúcej pomoci považovať za novú pomoc.
- 121 Opatrenia, ktorých cieľom bolo zavedenie alebo zmena pomoci, predstavujú v podstate novú pomoc. Najmä vtedy, keď zmena ovplyvňuje pôvodnú schému z hľadiska samotnej jej podstaty, táto schéma sa zmení na novú schému pomoci. O podstatnej zmene však nemožno hovoriť vtedy, ak nový prvok možno zjavne odčleniť od pôvodnej schémy pomoci (rozsudok Government of Gibraltar, už citovaný v bode 107 vyššie, body 109 až 111).
- 122 V prejednávanej veci je nesporné, že predmetné oslobodenie nespadá do druhej, tretej a štvrtej situácie uvedenej v článku 1 písm. b) nariadenia č. 659/1999, čo by umožnilo považovať opatrenie pomoci za existujúcu pomoc. Navyše sa žalobkyňa na tieto situácie neodvolávala.
- 123 Čo sa týka prvej zo situácií uvedených v článku 1 písm. b) nariadenia č. 659/1999, treba najskôr konštatovať, že trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb sa zaviedlo zákonným dekrétom č. 331/93 a zákonom č. 549/95. V roku 1990, keď zákon č. 142/90 priniesol reformu organizačných právnych nástrojov poskytnutých k dispozícii obciam na účely správy miestnych služieb vo verejnom záujme, vrátane možnosti založenia spoločností s obmedzeným ručením s väčšinovou kapitálovou účasťou verejnoprávnych subjektov, nestanovilo sa pre tieto spoločnosti žiadne oslobodenie od daní z príjmov.
- 124 Každá spoločnosť podľa zákona č. 142/90 vytvorená od roku 1990 do 30. augusta 1993, dňa nadobudnutia účinnosti článku 66 zákonného dekrétu č. 331/93, podliehala dani z príjmov.
- 125 V dôsledku toho, ako správne uviedla Komisia v odôvodnení č. 91 napadnutého rozhodnutia, na účely rozšírenia daňového režimu uplatňujúceho sa na miestne

územnosprávne celky na spoločnosti podľa zákona č. 142/90 musel taliansky zákonodarca prijať novú právnu úpravu, a to viacero desaťročí po nadobudnutí účinnosti Zmluvy ES.

126 Okrem toho, ak by sa aj pripustilo, že oslobodenie obecných podnikov od daní sa zaviedlo pred nadobudnutím účinnosti Zmluvy ES a že ostalo v platnosti až do roku 1995, pravdou tiež ostáva, že spoločnosti podľa zákona č. 142/90 sa podstatne líšia od obecných podnikov. Rozšírenie daňových výhod, ktoré sa uplatňovali na obecné a osobitné podniky, na novú kategóriu príjemcov, ktorými sú spoločnosti podľa zákona č. 142/90, predstavuje zmenu, ktorá je oddeliteľná od pôvodného režimu. Ako sa totiž uvádza v rozsudku Consiglio di Stato č. 4586 z 3. septembra 2001, existujú právne odlišnosti medzi spoločnosťami podľa zákona č. 142/90 a obecnými podnikmi, a to najmä z toho dôvodu, že prvé nepodliehajú prísny teritoriálnym obmedzeniam, ktoré sú uložené tým druhým, a tiež to, že oblasť činnosti prvých je podstatne širšia. Ako sa už zdôraznilo v bode 96 vyššie, podniky podľa zákona č. 142/90 majú možnosť konať mimo referenčného územia tak v Taliansku, ako aj v zahraničí, a tiež v iných oblastiach ako oblasti služieb vo verejnom záujme, ktoré sú uvedené v ich stanovách, ibaže by si takáto ich činnosť vyžadovala značné zdroje a prostriedky a mohlo by to spôsobiť škodu dotknutému územnosprávnemu celku.

127 V dôsledku toho, hoci spoločnosti podľa zákona č. 142/90 vstúpili do práv a povinností obecných podnikov, právna úprava, ktorá určuje ich vecnú a geografickú oblasť činnosti, sa podstatne zmenila.

128 Preto je nutné dospieť k záveru, že trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb zavedené ustanovením článku 3 ods. 70 zákona č. 549/95 v spojení s článkom 66 ods. 14 zákonného dekrétu č. 331/93 nespadá pod článok 1 písm. b) bod i) nariadenia č. 659/1999.

129 Čo sa týka druhého tvrdenia žalobkyne, založeného na článku 1 písm. b) bode v) nariadenia č. 659/1999, treba uviesť, že toto ustanovenie sa môže uplatniť len na

opatrenia, ktoré v čase ich vykonania neboli štátnou pomocou. V tomto ohľade stačí konštatovať, že predmetné opatrenie sa zaviedlo v okamihu, keď trhy boli v každom prípade otvorené hospodárskej súťaži, hoci veľmi pravdepodobne na rôznych úrovniach. Preto sa treba domnievať, že trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb nespadá pod článok 1 písm. b) bod v) nariadenia č. 659/1999.

130 Z tohto dôvodu nemožno dospieť k záveru o existencii nedostatku odôvodnenia. Skutočnosť, že existovala určitá hospodárska súťaž v oblastiach, v ktorých sú činné spoločnosti podľa zákona č. 142/90, bola dôvodom, pre ktorý Komisia zamietla tvrdenie, podľa ktorého sa dotknuté opatrenie malo považovať za existujúcu pomoc (odôvodnenia č. 82 až 85 napadnutého rozhodnutia).

131 Nakoniec, čo sa týka údajného rozporu medzi na jednej strane preskúmaním oslobodenia od poplatkov z prevodu z dôvodu, že obecné podniky a spoločnosti podľa zákona č. 142/90 sú v podstate rovnaké hospodárske subjekty, a na druhej strane preskúmaním trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb z dôvodu, že tieto podniky sú hospodársky a vecne odlišné subjekty, treba poukázať, že Komisia v napadnutom rozhodnutí, vychádzajúc z informácie poskytnutej talianskou vládou, uviedla, že sa domnievala, že prvé oslobodenie bolo odôvodnené všeobecnou povahou a štruktúrou dotknutého systému. Bez nevyhnutnosti vyjadriť sa k dôvodnosti tohto posúdenia treba zdôrazniť, že to, že Komisia sa prípadne dopustila nesprávneho posúdenia v súvislosti s oslobodením od poplatkov z prevodu, neznamená, že treba zrušiť inú časť napadnutého rozhodnutia.

132 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné konštatovať, že dotknuté opatrenie nepredstavuje existujúcu pomoc. V dôsledku toho sa druhý žalobný musí zamietnuť.

O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 87 ods. 3 písm. c) ES a článku 253 ES

Tvrdenia účastníkov konania

133 Žalobkyňa tvrdí, že Komisia sa dopustila nesprávneho posúdenia tým, že trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb nepovažovala za štátnu pomoc zlučiteľnú so spoločným trhom na základe článku 87 ods. 3 písm. c) ES.

134 Tvrdí, že trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb umožnilo reštrukturalizáciu dotknutých podnikov a prechod z hospodárstva v rámci monopolistického trhu na hospodárstvo v rámci trhu otvoreného hospodárskej súťaži. Komisia teda mala uplatiť rovnaké úvahy ako použila v rozhodnutí z 10. novembra 1999 o prechodných ustanoveniach týkajúcich sa zrušenia oslobodenia od dane z príjmu právnických osôb pre obecné dopravné podniky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 379, s. 11) a v rozhodnutí 2000/410/ES z 22. decembra 1999 o schéme pomoci, ktorú Francúzsko zamýšľa vykonať v prospech francúzskeho prístavného odvetvia [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 155, 2000, s. 52). Uplatnenie článku 87 ods. 3 písm. c) ES na štátne opatrenia totiž v týchto dvoch rozhodnutiach slúžilo výlučne na zabezpečenie prechodu z monopolného systému na liberalizovaný systém prostredníctvom procesu privatizácie spoločností, ktoré boli akcionármi dotknutých spoločností.

135 Žalobkyňa tvrdí, že bez prijatia trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb by obce nikdy netransformovali svoje obecné podniky na spoločnosti podľa zákona č. 142/90. Navyše na základe tohto opatrenia sa zabezpečila transparentnosť finančných vzťahov medzi verejnými orgánmi a spoločnosťami podľa zákona č. 142/90 a stanovilo sa prechodné obdobie, aby sa umožnila reštrukturalizácia podnikov bez toho, aby to malo dopad na pokračovanie poskytovania služieb vo verejnom záujme. Okrem toho dotknuté podniky znášali významné obmedzenia, čo sa týka ich územia pôsobnosti a ich oblastí činnosti. Keďže však oblasti pôsobnosti spoločností podľa zákona č. 42/90 boli obmedzené, trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb bolo odôvodnené.

136 Čo sa týka jej vlastnej situácie, žalobkyňa tvrdí, že po svojej privatizácii v roku 1998 vykonala zásadnú reorganizáciu a reštrukturalizáciu svojich zariadení, z čoho malo v plnom rozsahu prospech mesto Miláno.

137 Vedľajší účastník konania sa v podstate pripája k stanovisku a argumentácii žalobkyne.

138 Komisia, odkazujúc na odôvodnenie č. 97 a nasl. napadnutého rozhodnutia, spochybňuje dôvodnosť tohto žalobného dôvodu.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

139 Najskôr treba pripomenúť, že Komisia v oblasti článku 87 ods. 3 ES disponuje širokou mierou voľnej úvahy (rozsudok Súdneho dvora z 24. februára 1987 Deufil/Komisia, 310/85 Zb. s. 901, bod 18). Preskúmanie súdom Spoločenstva sa musí obmedziť na overenie dodržania procesných predpisov a povinnosti odôvodnenia, ako aj vecnej presnosti zistených skutkových okolností, absencie zjavne nesprávneho posúdenia a zneužitia právomoci.

140 Čo sa týka najskôr odôvodnenia, v prejednávanej veci z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia na základe článku 87 ods. 3 písm. c) ES overila, či pomoc možno považovať za zlučiteľnú so spoločným trhom po prvé vzhľadom na relevantné usmernenia a po druhé nezávisle od týchto usmernení. V tomto ohľade uviedla dôvody, pre ktoré dospela k negatívnemu záveru (odôvodnenie č. 97 a nasl. napadnutého rozhodnutia).

141 Ďalej zo spisu jasne vyplýva, že podmienky vyžadované na to, aby trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb spadalo pod výnimku stanovenú v článku 87 ods. 3 písm. c) ES, neboli splnené. Trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb nemalo za cieľ opätovné zabezpečenie rentability príjemcov a nebolo vyhradené podnikom v ťažkostiach. Ak by sa aj predpokladalo, že išlo o takýto prípad, nebol predložený nijaký reštrukturalizačný plán, ani žiadne opatrenie s cieľom kompenzovať skreslenia hospodárskej súťaže súvisiace s poskytnutím predmetnej pomoci. Podľa judikatúry však na to, aby bola pomoc podnikom v ťažkostiach vyhlásená za zlučiteľnú so spoločným trhom podľa článku 87 ods. 3 písm. c) ES, musí byť viazaná na súvislý reštrukturalizačný plán, ktorý musí byť predložený Komisii so všetkými nevyhnutnými podrobnosťami (rozsudok Súdného dvora z 22. marca 2001, Francúzsko/Komisia, C-17/99, Zb. s. I-2481, bod 45).

142 Čo sa týka tvrdenia, podľa ktorého sporné opatrenie zjednodušilo prechod z hospodárstva v rámci monopolistického trhu na hospodárstvo v rámci trhu otvoreného hospodárskej súťaži, treba uviesť, že žalobkyňa nepreukazuje, ako sporné opatrenie zintenzívnilo hospodársku súťaž. Ako sa už totiž uviedlo, dotknuté trhy boli už charakterizované určitým stupňom hospodárskej súťaže, a sporné opatrenie teda mohlo narušovať hospodársku súťaž.

143 Čo sa týka údajnej protichodnosti vo vzťahu k iným rozhodnutiam Komisie povoľujúcim prechodný systém, treba zdôrazniť, že z dvoch rozhodnutí, na ktoré žalobkyňa odkazuje, vyplýva, že tieto rozhodnutia nie sú porovnateľné. Čo sa týka rozhodnutia z 10. novembra 1999, ako to správne uvádza Komisia, príjemcom daňového oslobodenia v uvedenej veci sa zakázalo zúčastniť sa verejných obstarávaní mimo ich referenčného územia až do otvorenia ich vlastných domácich trhov. Čo sa týka rozhodnutia 2000/410, poskytnutie predmetnej pomoci v uvedenom prípade podliehalo uskutočneniu investície s cieľom prevodu a výmeny existujúceho vybavenia.

144 Tretí žalobný dôvod je preto potrebné zamietnuť.

O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení zásad zákazu diskriminácie a slobody usadiť sa, ako aj na nedostatku odôvodnenia

Tvrdenia účastníkov konania

- 145 Žalobkyňa spochybňuje porušenie zásad zákazu diskriminácie a slobody usadiť sa, ako to uvádza Komisia v napadnutom rozhodnutí, a tvrdí, že rozhodnutie nie je v tomto ohľade dostatočne odôvodnené.
- 146 Žalobkyňa najskôr uvádza, že treba rozlišovať zásadu zákazu diskriminácie, ktorá je všeobecnej povahy, od zásady usadiť sa, ktorá má zas osobitnú povahu. Podľa žalobkyne totiž trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb tieto zásady neporušuje.
- 147 Žalobkyňa vylučuje, že by tak podniky z iných členských štátov, ako aj talianske podniky, ktoré nevznikli v dôsledku transformácie obecných podnikov na spoločnosti podľa zákona č. 142/90, spĺňali podmienky nevyhnutné pre priznanie trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb. Toto oslobodenie sa teda neuplatňovalo diskriminačne s cieľom uprednostňovať talianske podniky.
- 148 Možnosť priznania trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb nezávisela ani od štátnej príslušnosti podniku, ani od povahy jeho spoločníkov, keďže, ako tvrdí Komisia v odôvodnení č. 121 napadnutého rozhodnutia, možnosť uplatnenia trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb na podnik závisí výlučne od jeho právnej formy (konkrétne pôjde o bývalý verejnoprávny subjekt transformovaný na akciovú spoločnosť) a od jeho akcionárov (väčšinová účasť verejných orgánov). Z tohto dôvodu žalobkyňa tiež tvrdí, že napadnuté rozhodnutie si odporuje.

149 Navyše skutočnosť, že spoločnostiam podľa zákona č. 142/90 sa zadalo priame a výlučné poskytovanie miestnych služieb vo verejnom záujme na území ich referenčnej obce, vylúčila, aby akýkoľvek iný podnik, taliansky či z iného členského štátu, mohol vstúpiť na trh s týmito službami.

150 Navyše podniky z iných členských štátov majúce menšinový podiel v spoločnosti podľa zákona č. 142/90 mohli podľa žalobkyne nepriamo požívať výhody trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb.

151 Zásada zákazu diskriminácie si tiež vyžaduje, aby sa rôzne situácie neposudzovali rovným spôsobom. Keďže sa teda spoločnosti podľa zákona č. 142/90 z dôvodu svojej obmedzenej oblasti pôsobnosti nenachádzali v rovnakej situácii ako „normálne“ spoločnosti, trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb je odôvodnené.

152 Vedľajší účastník konania sa v podstate pripája k stanovisku žalobkyne.

153 Komisia sa domnieva, že tento žalobný dôvod nie je dôvodný. V tomto ohľade pripomína, že podľa ustálenej judikatúry štátnu pomoc, ktorá porušuje iné ustanovenia Zmluvy ES ako článok 87 ES, nemožno vyhlásiť za zlučiteľnú so spoločným trhom.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

154 Najskôr treba pripomenúť, že prvý a tretí žalobný dôvod boli zamietnuté z dôvodu, že trojročné oslobodenie od dane z príjmov právnických osôb predstavuje pomoc a že podmienky na uplatnenie výnimky stanovenej v článku 87 ods. 3 ES neboli splnené. Na základe tejto skutočnosti vyhlásenie nezlučiteľnosti trojročného oslobodenia od dane z príjmov právnických osôb so spoločným trhom z dôvodu porušenia zásad zákazu diskriminácie a slobody usadiť sa predstavuje subsidiárne odôvodnenie v rámci napadnutého rozhodnutia. V dôsledku toho je štvrtý žalobný dôvod neúčinný.

155 Preto treba štvrtý žalobný dôvod zamietnuť.

O piatom žalobnom dôvode založenom na nezákonnosti príkazu na vymáhanie

Tvrdenia účastníkov konania

156 Žalobkyňa tvrdí, že príkaz na vymáhanie porušuje zmluvu ES a právne predpisy týkajúce sa jej uplatnenia. Podľa žalobkyne Komisia v napadnutom rozhodnutí ukladá Talianskej republike všeobecnú a bezpodmienečnú povinnosť vymáhať všetky výhody, z ktorých mali prospech všetky spoločnosti podľa zákona č. 142/90, hoci samotná Komisia uznala možnosť, že niektoré pomoci, ktoré však neoznačila, môžu byť zlučiteľné so Zmluvou ES. Komisia teda v napadnutom rozhodnutí zachovala možnosť, že určité konkrétne prípady možno zahrnúť pod pravidlo *de minimis* alebo ich možno považovať za existujúcu pomoc v závislosti od situácie jej príjemcu alebo za pomoc zlučiteľnú so spoločným trhom z dôvodov vlastných jednotlivým veciam.

157 Napadnuté rozhodnutie je teda protiprávne z dvoch dôvodov: jednak preto, že Komisia ukladá vymáhanie pomoci, ktoré prípadne sú zlučiteľné so Zmluvou ES, a jednak preto, že núti Taliansku republiku, aby určila, ktoré konkrétne opatrenia sú pomocou. Spolupráca, ktorú je Komisia povinná poskytnúť, nemôže odstrániť neistoty vyplývajúce z postupu vymáhania v konkrétnej veci.

158 Vedľajší účastník sa pripája k stanovisku žalobkyne.

159 Komisia odmieta tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého abstraktné posúdenie schémy pomoci bez podrobného preskúmania jednotlivých prípadov jej uplatnenia nemôže viesť k príkazu na vymáhanie.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

160 Ako sa to pripomenulo v bode 89 vyššie, podľa ustálenej judikatúry sa Komisia môže v prípade schémy obmedziť na preskúmanie vlastností.

161 Z judikatúry tiež vyplýva, že negatívne rozhodnutie týkajúce sa schémy pomoci nemusí obsahovať analýzu pomoci poskytnutých na základe tejto schémy v jednotlivých prípadoch. Individuálnu situáciu každého z dotknutých podnikov je nutné overiť až na úrovni vymáhania pomoci (rozsudok zo 7. marca 2002, Taliansko/Komisia, už citovaný v bode 89 vyššie, bod 91).

- 162 Ďalej treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry je odstránenie protiprávnej pomoci prostredníctvom jej vymáhania, ako aj prípadné zaplatenie súvisiacich úrokov, logickým dôsledkom vyhlásenia jej nezlučiteľnosti so spoločným trhom (rozsudky Tubemeuse, už citovaný v bode 91 vyššie, bod 66; zo 14. januára 1997, Španielsko/Komisia, C-169/95, Zb. s. I-135, bod 47, a z 29. júna 2004, Komisia/Rada, C-110/02, Zb. s. I-6333, bod 41).
- 163 V tomto ohľade treba tiež zdôrazniť, že táto judikatúra sa uplatňuje tak na individuálnu pomoc, ako aj na pomoc poskytnutú v rámci schémy pomoci.
- 164 Všeobecná a abstraktná analýza schémy pomoci však v individuálnom prípade nevylučuje, že suma poskytnutá na základe tejto schémy sa vymaní zo zákazu stanoveného v článku 87 ods. 1 ES napríklad preto, lebo individuálne poskytnutie pomoci spadá pod pravidlá *de minimis*. Táto úvaha vysvetľuje výhrady uvedené v odôvodneniach č. 72, 85 a 126 napadnutého rozhodnutia.
- 165 Úloha vnútroštátnych orgánov sa v prípade, ak Komisia vydá rozhodnutie o vyhlásení pomoci za nezlučiteľnú so spoločným trhom, obmedzuje na vykonania tohto rozhodnutia, pričom tieto orgány v tomto ohľade nedisponujú žiadnou voľnou úvahou (rozsudok Súdneho dvora z 22. marca 1977, Steinicke & Weinlig, 78/76, Zb. s. 595, bod 10). To však nebráni tomu, aby vnútroštátne orgány pri výkone uvedeného rozhodnutia zohľadnili uvedené výhrady. Preto na rozdiel od toho, čo tvrdí žalobkyňa, Komisia ukladá len povinnosť vymáhať pomoc v zmysle článku 87 ES, a nie povinnosť vymáhať sumy, ktoré síce boli vyplatené v rámci spornej schémy, ale nie sú pomocou, alebo sú existujúcou pomocou alebo sú zlučiteľnou pomocou na základe nariadenia o skupinových výnimkách alebo iného rozhodnutia Komisie.
- 166 Ďalej, čo sa týka údajnej protiprávnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že Talianska republika je povinná stanoviť, ktoré konkrétne opatrenia sú pomocou, treba uviesť, že pojem pomoc má právnu povahu a musí sa vykladať na základe objektívnych skutočností. V tomto ohľade príslušný orgán nedisponuje pri uplatňovaní článku 87

ods. 1 ES priestorom pre voľnú úvahu. Navyše vnútroštátny súd je oprávnený vykladať pojmy pomoc a existujúca pomoc a môže rozhodnúť o jednotlivých osobitostiach konkrétnych prípadov ich uplatnenia, prípadne predložiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku.

167 Okrem toho pripustiť tézu žalobkyne, podľa ktorej nemôže abstraktné posúdenie schémy pomoci bez podrobného preskúmania jednotlivých prípadov jej uplatnenia viesť k príkazu na vymáhanie, by znamenalo systematické vylúčenie možnosti vymáhať protiprávne vyplatenú pomoc, a teda zbaviť články 87 ES a 88 ES ich zmyslu. V takomto prípade by sa Komisii ako jedinému orgánu oprávnenému posudzovať zlučiteľnosť pomoci so spoločným trhom znemožnilo preskúmať mnohé prípady uplatnenia schém pomoci.

168 Z všetkého predchádzajúceho vyplýva, že priaty žalobný dôvod sa musí zamietnuť.

169 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je nutné žalobu zamietnuť.

O trovách

170 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobkyňa nemala vo veci úspech, je opodstatnené zaviazat' ju na náhradu trov konania v súlade s návrhmi Komisie.

- 171 Podľa článku 87 ods. 4 tretieho odseku rokovacieho poriadku vedľajší účastník konania znáša vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (ôsma rozšírená komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. **Žaloba sa zamietá.**
2. **AEM SpA znáša vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania vynaložené Komisiou.**
3. **ASM Brescia SpA znáša vlastné trovy konania.**

Martins Ribeiro

Šváby

Papasavvas

Wahl

Dittrich

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 11. júna 2009.

Podpisy